

ปทุมมา (*Curcuma rhabdota* x *C. alismatifolia*)

พันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 60

ผู้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน

ชื่อ-สกุล	กรมวิชาการเกษตร
ที่อยู่	50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ รหัสไปรษณีย์ 10900
โทรศัพท์	081-3730-948

แหล่งที่มาและประวัติพันธุ์

ปทุมมาพันธุ์เชียงใหม่รายซีเอฟ 60 ได้มาจากการผสมพืชสกุลขมิ้น (*Curcuma*) สองชนิดระหว่าง บัวลายลาว (*Curcuma rhabdota*) พันธุ์แม่ กับปทุมมา (*C. alismatifolia*) พันธุ์พ่อ โดยศูนย์วิจัยพืชสวน เชียงราย สถาบันวิจัยพืชสวน กรมวิชาการเกษตร ได้ผสมพันธุ์พืชดังกล่าวในปี พ.ศ. 2538 -2541 และในปี พ.ศ. 2545-2547 ได้คัดเลือกต้นลูกผสมข้ามชนิดที่มีลักษณะดีและสวยงามจึงตั้งชื่อพันธุ์ว่า เชียงรายซีเอฟ 60

ลักษณะประจำพันธุ์ทางพฤกษศาสตร์

ชนิด/ประเภท	ชื่อไทย ปทุมมา (ลูกผสม) ชื่อวิทยาศาสตร์ <i>Curcuma rhabdota</i> x <i>C. alismatifolia</i> วงศ์ Zingiberaceae ไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ล้มลุก
ราก/หัว	ระบบรากฝอย (fibrous roots system) รากสะสมอาหาร (storage root) มีลักษณะ บวมพองออกเป็นตุ่มที่ปลายราก ทำหน้าที่เก็บสะสมน้ำและอาหาร เหง้า (rhizome) หรือ หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อในหัวครีม เป็นลำต้นใต้ดินที่เจริญในแนวระนาบขนานไปกับพื้นดิน สั้น ๆ มีข้อและปล้องชัดเจน แตกแขนงออกเป็นกระจุกตามตาข้างของเหง้าเดิม ทำหน้าที่ สะสมน้ำและอาหาร เส้นผ่านศูนย์กลางเหง้า 1.5 - 2.0 เซนติเมตร
ต้น	ลำต้นเหนือดินเป็นลำต้นเทียม (pseudostem) เกิดจากกาบใบที่อัดกันแน่น ความสูงต้นวัดจากโคนต้นถึงระดับปลายพุ่มใบ 55 - 65 เซนติเมตร ความกว้างทรงพุ่ม 35 - 40 เซนติเมตร
ใบ	ใบเดี่ยว มี 3 - 4 ใบ กว้าง 10.5 - 11.0 เซนติเมตร ยาว 32 - 35 เซนติเมตร ปลายใบ เรียวแหลม ขอบใบเป็นคลื่นปานกลาง เส้นกลางใบสีเขียว กาบใบสีเขียว โคนกาบสีเขียว ฉาบน้ำตาลแดง
ดอก/ช่อดอก	ช่อดอก แบบช่อเชิงลดแน่น (compact spike) ก้านช่อดอกแทงออกจากกลาง ลำต้นเทียม ความยาวช่อดอก 69.5 - 71.5 เซนติเมตร ความยาวช่วงดอก 14 - 15 เซนติเมตร เส้นผ่านศูนย์กลางช่อดอก 8.0 - 8.5 เซนติเมตร ใบประดับ (bract) ส่วนล่างรูปวงกลม สีน้ำตาลแดงเป็นริ้ว ปลายมนแต่มีสีชมพูลิบสีเขียวปนสีน้ำตาล มีจำนวน 9 - 10 ใบ ใบประดับส่วนบนรูปรี สีชมพูอ่อน ปลายมนแต่มีสีน้ำตาลแดง เล็กน้อย มีจำนวน 11 - 13 ใบ ดอกจริงขนาดเล็กอยู่ในซอกใบประดับส่วนล่าง กว้าง 0.8 - 1.0 เซนติเมตร ยาว 4.0 - 4.5 เซนติเมตร สีม่วงอ่อน กลีบปากสีม่วงเข้ม สัน ปากสีเหลือง โคนสันปากสีแดงส้ม ขอบปากสีแดง เส้นผ่านศูนย์กลางก้านดอกประมาณ 0.4 - 0.5 เซนติเมตร
ผล/เมล็ด	ไม่มี (ดอกเป็นหมัน ไม่ติดผล)

ลักษณะอื่น ๆ

1. อายุปลูกถึงให้ดอก 2 - 2 เดือนครึ่ง
2. เริ่มแทงช่อดอกเมื่อมีใบ 2 - 3 ใบ
3. ช่อดอกอยู่เหนือทรงพุ่ม ก้านดอกตรง ใบประดับหนา เหมาะสำหรับเป็นไม้ตัดดอก และไม้ประดับแปลง
4. การแตกหน่อใหม่น้อย เฉลี่ย 1 - 2 หน่อ/กอ
5. อายุปักแจกันนานประมาณ 9 วัน และไม้ประดับแปลงนาน 4 - 7 สัปดาห์ หลังออกดอก

ปทุมมาพันธุ์เซียงรายซีเอฟ 60